

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه بین‌المللی امام خمینی

IMAM KHOMEINI
INTERNATIONAL UNIVERSITY

دانشکده علوم اجتماعی

گروه روانشناسی

بررسی مقایسه ویژگی‌های شخصیتی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی عمومی

داو د کشاورز

استاد راهنما:

دکتر سید علی محمد موسوی

استاد مشاور:

دکتر محمد رضا جلالی

خرداد ۹۳

دانشگاه بین‌المللی امام خمینی

دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

معاونت آموزشی - مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم تاییدیه هیأت داوران جلسه دفاع از پایان‌نامه/رساله (فرم شماره ۳۰)

بدین وسیله گواهی میشود جلسه دفاعیه از پایان‌نامه کارشناسی ارشد. داود کشاورز اره کش. دانشجوی رشته روان‌شناسی
عنوان: بررسی مقایسه ویژگی شخصیتی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی در تاریخ ۱۹/۳/۹۳ در دانشگاه
برگزار گردید و این پایان‌نامه/رساله با نمره به عدد ۱۸..... و به حروف با درجه مورد تایید
هیئت داوران قرار گرفت.

ردیف	سمت	نام و نام خانوادگی	مرتبه‌ی دانشگاهی	دانشگاه یا مؤسسه	امضا
۱	استاد راهنما	دکتر سید علی محمد موسوی	استادیار	بین‌المللی امام خمینی	
۲	استاد مشاور	دکتر محمد رضا جلالی	استادیار	بین‌المللی امام خمینی	
۳	استاد داور	دکتر عبدالجواد	استادیار	بین‌المللی امام خمینی	
۴	نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر سید مرتضی حسینی	استادیار	بین‌المللی امام خمینی	
۵					

* در صورت وجود استاد راهنمای دوم برای پایان‌نامه/رساله، یک ردیف با عنوان استاد راهنمای دوم، ذیل ردیف استاد راهنما اضافه شود.

تذکر: این برگه پس از تکمیل توسط هیأت داوران، در پایان‌نامه/رساله درج می‌گردد.

با سپاس فراوان از وجود سه تن

آنان که ناتوان شدند تا ما به به توانایی برسیم...

موهایشان سپید شد تا ما روسفید شویم...

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما و روشنگر راهمان باشند...

پدرانمان

مادرانمان

استادانمان

تقدیم به مقدس ترین واژه ها در لغت نامه دلم، پدر و مادر مهربانم که زندگی را مدیون مهر و عطوفت آن ها می دانم.

همچنین از اساتید گرامی جناب آقای سید علی محمد موسوی و محمد رضا جلالی بسیار سپاس گذارم، چرا که بدون راهنمایی هایشان تامین این پایان نامه بسیار مشکل بود. و از استاد فرزانه و دلسوز جناب آقای دکتر عبدالجواد احمدی که داوری این رساله را متقبل شدند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

در پایان هم از دوست بزرگوارم جناب آقای ایمان کوهزادی که مساعدت فراوانی در اتمام این رساله داشته است، کمال تشکر را دارم.

تعهذنامه اصالت اثر

اینجانبد داود کشاورز اره كش دانش آموخته مقطع كارشناسی ارشد در رشته روانشناسی عمومی در تاریخ ۹۳/۳/۱۹ از پایان نامه ی خود تحت عنوان بررسی مقایسه ویژگی های شخصیتی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی با كسب درجه ی عالی دفاع کرده ام، شرعا و قانونا متعهد می شوم:

۱. مطالب مندرج در این پایان نامه، حاصل تحقیق و مطالعه اینجانبد بوده و در مواردی كه از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران اعم از پایان نامه، كتاب، مقاله و غیره استفاده کرده ام، با رعایت كامل امانت، مطابق مقررات، اقدام به ارجاع در متن و ذكر آن در فهرست منابع و مأخذ نموده ام.
۲. تمامی یا بخشی از این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی به سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
۳. مقالات مستخرج از این پایان نامه كاملا حاصل كار اینجانبد بوده و از هرگونه جعل داده و یا تغییر اطلاعات پرهیز کرده ام.
۴. از ارسال همزمان و یا تكراری مقالات مستخرج از این پایان نامه (با بیش از ۳ درصد همپوشانی) به مجلات و یا همایش های گوناگون خودداری نموده و می نمایم.
۵. کلیه حقوق مادی و معنوی حاصل از این پایان نامه متعلق به دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) بوده و متعهد می شوم هرگونه بهره مندی و یا نشر دستاوردهای حاصل از این تحقیق اعم از چاپ كتاب، مقاله، ثبت اختراع و غیره (چه در زمان دانشجویی و یا بعد از فراغت از تحصیل) با كسب اجازه از استاد (استادان) راهنما باشد.
۶. در صورت اثبات تخلف و نقض موارد پنجگانه فوق (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) از درجه اعتبار ساقط و اینجانبد هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

داود کشاورز اره كش

امضاء

سوگندنامه دانش آموختگان کارشناسی ارشد دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

به نام خدا

سپاس ایزد منان را که مرا مشمول الطاف خویش نمود که با طی مراحل تحصیل موفق به اخذ درجه کارشناسی ارشد شوم. به شکرانه این نعمت بزرگ الهی که با امکانات این مرز و بوم، فراهم و نزد اینجانب به امانت گذاشته شده است، در پیشگاه ملت ایران به کتاب آسمانی خود، قرآن کریم، سوگند یاد می کنم که :

- در سراسر زندگی حرفه ای، در راه اعتلای کشور ایران و جامعه بشری به نحو احسن قدم برداشته و در این راه از هیچ تلاشی دریغ ننمایم.
- در تمام فعالیت های تخصصی، رضای خدا را همراه با صداقت علمی و اجتماعی در نظر داشته و از موقعیت های به دست آمده در جهت رفع مشکلات جامعه استفاده کنم و در همه ی امور، منافع کشور را بر منافع فردی مقدم بدارم.
- همواره علم و دانش خود را به روز نگاه داشته و در ایفای مسئولیت و تعهدات حرفه ای در حد توان سعی و تلاش خود را به کار گیرم.
- و اینک از خداوند علیم توفیق بندگی و پای بندی به مفاد این سوگندنامه را خواستارم و از او می خواهم که مرا در ایفای رسالت علمی و انسانی خویش موفق بدارد.

داود کشاورز ا ره کش

امضاء

فرم پ ۲-۳: فرم مجوز بهره برداری از پایان نامه/ رساله

مجوز بهره برداری از پایان نامه/ رساله

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه، اقتباس و ... از نتایج این پایان نامه برای دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین محفوظ است. بهره برداری از این پایان نامه/ رساله در چهارچوب مقررات کتابخانه و با توجه به محدودیتی که توسط استاد راهنما به شرح زیر تعیین می شود، بلامانع است:

- بهره برداری از این پایان نامه/ رساله برای همگان بلامانع است.
- بهره برداری از این پایان نامه/ رساله با اخذ مجوز از استاد راهنما، بلامانع است.
- بهره برداری از این پایان نامه/ رساله تا تاریخ ممنوع است.

استاد راهنما می تواند یکی از گزینه های بالا را انتخاب کند و مسئولین کتابخانه موظف به رعایت موارد تعیین شده می باشد.

نام استاد و یا اساتید راهنما: موسوی نوری علی نژاد

تاریخ:

امضاء:

۹۳
۴
۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه ویژگی‌های شخصیتی بین دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) قزوین اجرا شد. ۲۸۰ نفر دانشجوی ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی (۱۳۰ نفر ایرانی، ۸۰ نفر افغانستانی، ۴۰ نفر سوریه، و ۳۰ نفر یمنی) با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند، و پرسش‌نامه NEO-FFI (فرم کوتاه تجدید نظر شده پرسش‌نامه پنج‌عامل بزرگ شخصیت) را کامل کردند. به منظور تعیین تفاوت‌های کلی بین گروه‌های تحقیق از آزمون تحلیل واریانس دو راهه و برای مقایسه تعیین دقیق میانگین تفاوت‌های موجود بین هر یک از گروه‌ها با دیگر از گروه‌های تحقیق، از آزمون تعقیبی توکی استفاده شد. یافته‌ها نشان داد در عوامل شخصیتی روان‌رنجورخویی بین دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی تفاوت معناداری وجود دارد، و دانشجویان ورزشکار ایرانی نمرات کم‌تری در عامل روان‌رنجورخویی کسب کردند. و همچنین بین عوامل شخصیتی وظیفه‌شناسی بین دانشجویان ورزشکار ایرانی و یمنی تفاوت معناداری وجود دارد، به دین معنی که دانشجویان ورزشکار ایرانی نمرات بالاتری در وظیفه‌شناسی نسبت به دانشجویان یمنی کسب کردند. اما بین هیچ‌یک از گروه‌های تحقیق، در عامل‌های شخصیتی، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، و سازگاری تفاوت معناداری وجود نداشت.

واژه‌های کلیدی: شخصیت، پنج‌عامل بزرگ شخصیتی، ورزشکاران ایرانی، ورزشکاران غیر ایرانی

فهرست

فصل اول	۱
کلیات پژوهش	۱
۱-۱- مقدمه	۲
۱-۲- بیان مسأله	۴
۱-۳- ضرورت و اهمیت موضوع	۵
۱-۴- هدف	۵
۱-۵- طرح سؤال اصلی پژوهش	۶
۱-۶- فرضیه اصلی پژوهش	۶
۱-۷- بیان روش	۷
۱-۸- تعریف مفاهیم	۷
۱-۹- تعریف‌های عملیاتی	۸
۱-۱۰- روش آماری	۹
فصل دوم	۱۰
پیشینه‌ی پژوهش	۱۰
۱-۱-۲- مقدمه	۱۱
مبانی نظری	۱۲
۱-۲-۱- تعریف شخصیت	۱۲
۱-۲-۳- ابعاد مختلف شخصیت	۱۴
منش	۱۴
مزاج	۱۴
عاطفه و خلق	۱۵
۱-۲-۴- نظریه‌های شخصیت	۱۵

- ۱۵..... نظریه روان کاوی -۱-۴-۱-۲
- ۱۶..... نظریه یادگیری اجتماعی -۲-۴-۱-۲
- ۱۷..... نظریه رفتار گرایی -۳-۴-۱-۲
- ۱۸..... نظریه سرشتی شلدون..... -۴-۴-۱-۲
- ۱۹..... نظریه زیست شناختی جدید..... -۵-۴-۱-۲
- ۱۹..... نظریه تعاملی -۶-۴-۱-۲
- ۲۰..... نظریه تحلیل عاملی -۷-۴-۱-۲
- ۲۰..... نظریه آلپورت..... -۸-۴-۱-۲
- ۲۱..... نظریه کتل -۹-۴-۱-۲
- ۲۳..... نظریه های آیسنگ..... -۱۰-۴-۱-۲
- ۲۳..... نظریه صفات و مدل پنج عاملی..... -۱۱-۴-۱-۲
- ۲۴..... عوامل پنج گانه شخصیت کاستا و مک کری -۱۲-۴-۱-۲
- ۲۴..... روان رنجور خوبی (N) -۱-۱۲-۴-۱-۲
- ۲۵..... برون گرایی (E) -۲-۱۲-۴-۱-۲
- ۲۶..... گشودگی به تجربه (O) -۳-۱۲-۴-۱-۲
- ۲۸..... سازگاری (A) -۴-۱۲-۴-۱-۲
- ۲۸..... وجدانی بودن (C) -۵-۱۲-۴-۱-۲
- ۲۹..... پژوهش شخصیت در روان شناسی ورزش و تمرین -۵-۱-۲
- ۳۰..... نیم رخ های شخصیتی در ورزشکاران -۶-۱-۲
- ۳۱..... مدل بهداشت روانی -۷-۱-۲
- ۳۲..... اثرات ورزشی و تمرین بر شخصیت -۸-۱-۲
- ۳۲..... پژوهش های انجام شده -۹-۱-۲
- ۳۷..... فصل سوم.....

۳۷.....	روش پژوهش	۳۷
۳۸.....	روش پژوهش	۳-۱-۳۸
۳۸.....	جامعه آماری	۳-۲-۳۸
۳۸.....	ابزار گردآوری اطلاعات	۳-۳-۳۸
۳۹.....	پرسش نامه پنج عاملی شخصیت	۳-۴-۳۹
۳۹.....	شکل گیری پرسش نامه	۳-۵-۳۹
۳۹.....	اعتبار و پایایی آزمون NEO-FFI	۳-۶-۳۹
۴۱.....	روش نمونه گیری	۳-۷-۴۱
۴۲.....	فصل چهارم	۴۲
۴۲.....	تجزیه و تحلیل داده ها	۴۲
۴۳.....	مقدمه	۴-۱-۴۳
۴۳.....	آمار توصیفی و متغیرهای جمعیت شناختی	۴-۲-۴۳
۴۴.....	آزمون کولموگروف-اسمرینوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش	۴-۴-۴۴
۴۵.....	بررسی فرضیات پژوهش	۴-۳-۴۵
۵۲.....	فصل پنجم	۵۲
۵۲.....	بحث و نتیجه گیری	۵۲
۵۳.....	بحث و نتیجه گیری	۵-۵۳
۵۳.....	خلاصه یافته ها	۵-۱-۱-۵۳
۵۳.....	تبیین نتایج	۵-۱-۲-۵۳
۵۷.....	محدودیت ها و پیشنهادهای پژوهش	۵-۲-۵۷
۵۸.....	منابع	۵۸
۶۶.....	پیوست	۶۶
۶۶.....	پرسشنامه	۶۶

فهرست جداول

- جدول ۱-۱: مراحل رشد شخصیت از دیدگاه کتل ۲۲
- جدول ۱-۲: خصلت‌های شخصیت ورزشکاران ۳۱
- جدول ۱-۳: توزیع فراوانی واحدهای پژوهش برحسب تابعیت ۴۱
- جدول ۲-۳: مشخصات سنی و تحصیلی گروه مورد بررسی به تفکیک جنس ۴۱
- جدول ۱-۴: توزیع فراوانی واحدهای پژوهش برحسب جنسیت ۴۳
- جدول ۲-۴: توزیع فراوانی واحدهای پژوهش برحسب مدت سکونت ۴۴
- جدول ۳-۴: توزیع فراوانی نمونه‌های پژوهش برحسب دانشکده ۴۴
- جدول ۴-۴: آزمون کولموگروف-اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش در زیر گروه‌های مورد بررسی ۴۵
- جدول ۴-۵: مقایسه میانگین و انحراف معیار ویژگی روان رنجوری بین ورزشکاران ایرانی و غیر ایرانی ۴۷
- جدول ۴-۶: سطح معنیداری آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه دو به دو میانگین نمره ویژگی روان رنجوری ۴۸
- جدول ۴-۷: مقایسه میانگین و انحراف معیار ویژگی برون گرایی بین ورزشکاران ایرانی و غیر ایرانی ۴۸
- جدول ۴-۸: مقایسه میانگین و انحراف معیار ویژگی گشودگی به تجربه بین ورزشکاران ایرانی و غیر ایرانی ۴۹
- جدول ۴-۹: مقایسه میانگین و انحراف معیار ویژگی سازگاری بین ورزشکاران ایرانی و غیر ایرانی ۵۰
- جدول ۴-۱۰: مقایسه میانگین و انحراف معیار ویژگی وظیفه‌شناسی بین ورزشکاران ایرانی و غیر ایرانی .. ۵۰
- جدول ۴-۱۱: سطح معنیداری آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه دو به دو میانگین نمره ویژگی وظیفه‌شناسی ۵۱

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه

شخصیت از واژه‌ی یونانی پرسونا، به معنای نقابی که هنر پیشه‌ها در اجرای نقش به چهره‌ی خود می‌زنند، گرفته شده است (شولتر، ۱۳۸۷). و می‌توان آن را الگوهای اختصاصی و متمایز تفکر، هیجان و رفتار دانست که اسلوب شخصی تعامل با محیط فیزیکی و اجتماعی هر شخص را رقم می‌زند (اتکینسون و همکاران، ۱۳۸۵). به طور کلی، تعریف ویژگی‌های عمومی شخصیت در زندگی روزمره به صفاتی پایدار در طی زمان باز می‌گردد که از موقعیتی به موقعیت دیگر تغییر چندانی نکرده و به ماهیت وجودی فرد اشاره دارد. به طور عام، رفتار ما تحت تاثیر ویژگی‌هایی دقیق مورد بررسی قرار می‌گیرد (حق شناس، ۱۳۹۰).

البته تعریف‌های بسیاری از شخصیت ارائه شده است که می‌توان آنها را به چهار دسته تقسیم کرد؛ تعریفی که روی فردیت و یگانگی افراد تاکید می‌کنند. در این تعاریف شخصیت شامل خصوصیات است که افراد را از یکدیگر متمایز می‌نماید. تعریفی که بر ساختارها و سازه‌های درونی و فرضی تأکید می‌ورزند، در این گونه تعاریف، رفتارهای آشکار بخش کمی از تعریف را تشکیل می‌دهد، در این مفهوم شخصیت شامل انتزاع‌هایی است که از رفتارهای آشکار و مشاهدات رفتاری اخذ شده است. تعریفی که روی تاریخچه زندگی و مراحل رشد تاکید دارند، که در این دیدگاه، شخصیت حاصل رویدادهای درونی و بیرونی است. رویدادهای درونی شامل آمادگی‌های ژنتیکی و بیولوژیکی است و رویدادهای بیرونی، تجربیات اجتماعی و رویدادهای محیطی را در بر می‌گیرد، در نهایت در تعریفی که بر الگوهای رفتار تاکید دارند، فرض می‌شود که شخصیت به طور نسبی در طی زمان ثابت مانده و تداوم پیدا می‌کند. این ثبات در الگوهای رفتاری از مکانی به مکان دیگر و از زمانی به زمان دیگر ثابت باقی می‌ماند (اتش روز و همکاران، ۱۳۸۷).

همان‌طور که روانشناسان رفتاری، واحد شخصیت را عادت می‌دانند، گروه دیگر از روان‌شناسان، واحد شخصیت را صفت ظاهری او می‌دانند. این نظریه نیز در اوایل مانند نظریه رفتاری از نظریه‌های صوری به حساب می‌آمد، به این معنی که روانشناسان پیرو این نظریه، بیشتر خود را مصروف شناختن خصوصیات ظاهری و صوری افراد می‌کردند. بعضی از روان‌شناسان نیز اهمیت شناخت فرق میان صفات ظاهری و صفات عمقی را ذکر کرده‌اند، مثلاً آلپورت پیشنهاد کرده است، که صفات ظاهری زودگذر و متغیر است و تحت شرایط محیطی تغییر می‌کنند، در صورتی که صفات عمقی به نسبت ثابت تر و مستمر تر و دایمی تر است. (کاروروش یر، ۱۳۸۷).

تیپولوژی یا تیپ شناسی، مانند نظریه صفات به اندازه‌گیری خصوصیات مشخص و جداگانه افراد توجه می‌کند. با این تفاوت که تیپ از صفات وسیع تر است. و در واقع مجموعه‌ای از صفات است. برای مثال

صفات متعددی درون‌گرایی را می‌سازند. فرد درون‌گرا دارای صفتی مانند گوشه‌گیری، خجالت، ترس، احساس حقارت و امثال آن است (شاملو، ۱۳۸۹).

بخشی از علوم ورزشی به بررسی و شناخت انسان در زمینه‌های گوناگون از جمله حالات روانی و خصوصیات شخصیتی و رفتاری ورزشکاران می‌پردازد و همین‌طور تفاوت‌هایی را در این رابطه میان افراد ورزشکار مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

هر فرد دارای ویژگی‌هایی است منحصر به خود که با همین ویژگی‌ها و خصایص شامل ارزش‌ها، اخلاقیات، توانایی‌ها، و گرایش‌ها، اعتقادات و... بوده که شخصیت فرد را تشکیل می‌دهد (شعاری نژاد، ۱۳۷۱).

اگر چه شخصیت افراد از اوایل زندگی شکل می‌گیرد، ولی بعضی از متخصصان بر این باورند که شخصیت، با تجارب بعدی تغییر می‌یابد و اصلاح می‌شود و همچنین برخی از کارشناسان معتقدند که شرکت در فعالیت‌های ورزشی و قهرمانی در بهبود و توسعه شخصیت انسان موثر است. بنابراین با ثابت ماندن زمینه‌های موروثی، تربیت بدنی و فعالیت بدنی با فراهم آوردن تجارب حرکتی در وضعیت‌های متعدد محیطی، می‌تواند در رشد شخصیت فرد موثر باشد. عده‌ای معتقدند که آثار مثبت ورزشی به حدی است که علاوه بر جنبه‌های فیزیکی و ساختاری، جنبه‌های روانی، رفتاری و شخصیتی فرد را نیز در بر می‌گیرد تا آن‌جا که بسیاری از روان‌شناسان ورزشی اظهار می‌دارند ورزشکاران حرفه‌ای دارای خصوصیات شخصیتی منحصر به فرد هستند که آنها را از افراد غیر ورزشکارو یا مبتدی کاملاً متمایز می‌سازد (آسوبراد، ۱۳۸۲).

۱-۲- بیان مسأله

درخصوص اثرات مثبت ورزش و فعالیت‌های حرکتی، پژوهش‌های گوناگونی انجام یافته است. این پژوهش‌ها نشان می‌دهند که ورزش باعث افزایش سلامت روانی، تقویت احساس ارزشمندی، کاهش اضطراب و افسردگی و افزایش قدرت ذهنی می‌شود (لوی و لوی^۱، ۲۰۰۵؛ به نقل از نوفرستی، حمیدپور، و دروگر، ۱۳۸۹). با این حال، برخی از افراد به رغم وقوف بر ویژگی‌های مثبت ورزش و توصیه‌های مکرر متخصصان تمایل چندانی به ورزش نشان نمی‌دهند. براین اساس به نظر می‌رسد صرف ترغیب نمی‌تواند افراد را به سوی ورزش سوق دهد و عوامل و محرک دیگری غیر از ترغیب در این امر دخیل هستند.

امروزه شخصیت مهم‌ترین متغیری است که برای تمایل به شرکت در فعالیت‌های ورزشی و تشریح عمل موفقیت‌ها و شکست‌ها در مسابقه‌های ورزشی به آن توجه می‌شود (انشل^۲، ۲۰۱۰). لازاروس و منات^۳ (۱۹۷۹) شخصیت را به عنوان ساختارها و فرایندهای روان شناختی نسبتاً ثابت و اساسی که تجربه انسان را سازمان داده و اعمال و واکنش‌های شخص نسبت به محیط را شکل می‌دهد، تعریف می‌کنند. فیست و فیست^۴ (۱۳۸۴) شخصیت را ((الگوی نسبت‌پایدار صفات، گرایش‌ها یا ویژگی‌هایی که تا اندازه‌ای به رفتار افراد دوام می‌بخشد)) می‌دانند.

اصطلاح ناهنجاری‌های رفتاری و شخصیتی، موضوع مهمی در جوامع مترقی دنیا محسوب می‌شود، تاخصایص مثبت انسانی، هرچه بیش‌تر تقویت وخصایص منفی، تضعیف و از بین بروند. ورزش و فعالیت بدنی یکی از ابزارهای مورد توجه است که تاکنون تاثیرات کم و بیش مثبت آن بر شخصیت به اثبات رسیده است. یکی از پیش فرض‌های مطرح شده درخصوص اثرات سودمند پرداختن به ورزش و فعالیت بدنی، تاثیرات روانی و کمک به تقویت بازدهی ذهنی و سلامت روانی است (بشارت، ۱۳۸۶).

برخی از روان‌شناسان معتقدند ساخت اصلی شخصیت آدمی از طریق پنج عامل کلی، نشان داده می‌شود. براساس این الگو، شخصیت از پنج بعد اصلی تشکیل شده است که عبارتند از روان رنجورخویی^۵، برون‌گرایی^۶، گشودگی به تجربه^۷، سازگاری^۸، و وظیفه‌شناسی^۹ (کلخوران، ۱۳۹۰). مطالعات متعددی نشان داده‌اند که بین فعالیت بدنی منظم و عامل برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی ارتباط مثبتی وجود دارد، ولی بین

¹ Levy & levy

² Anshel

³ Lazarus & Monat

⁴ Feist & Feist

⁵ Neuroticism

⁶ Extraversion

⁷ Openness

⁸ Agreeableness

⁹ Conscientiousness

فعالیت بدنی منظم و روان رنجور خوبی ارتباط منفی وجود دارد (کونور، و ابراهیم^۱، ۲۰۰۱؛ ناصری، پاکدامن، و اصغری^۲، ۲۰۰۸). با این حال برخی از مطالعات نشان می‌دهند که شخصیت افرادی که به طور منظم فعالیت بدنی می‌کنند، با شخصیت افرادی که فعالیت بدنی ندارند متفاوت نیست (دلاور، ۱۳۸۵، استیری، ۱۳۸۳).

اثرات ورزش و فعالیت بدنی بر خصوصیات و ویژگی‌های شخصیتی افراد همواره مورد توجه و سؤال روان‌شناسان و پژوهشگران ورزشی بوده است. اکثر پژوهش‌ها در روان‌شناسی ورزش به مطالعه ویژگی‌های شخصیت در ورزشکاران و غیر ورزشکاران معطوف بوده است، اما ویژگی‌های شخصیتی در ورزشکاران فرهنگ‌های مختلف نیازمند پژوهش‌های ویژه در متن ورزش است. بنابر این پژوهشگر در صدد بررسی این موضوع است که آیا شخصیت دانشجویان ورزشکار ایرانی از دانشجویان ورزشکار غیر ایرانی متفاوت است؟

۳-۱- ضرورت و اهمیت موضوع

اگرچه شخصیت افراد از اوایل زندگی شکل می‌گیرد، ولی بعضی از متخصصان بر این باورند که شخصیت، با تجارب بعدی تغییر می‌کند و اصلاح می‌شود. بنابراین ورزش و فعالیت بدنی مستمر می‌تواند با بهبود بهداشت روانی افراد از طریق تجارب حرکتی در وضعیت‌های متعدد محیطی، می‌تواند در رشد شخصیت افراد موثر باشد.

پژوهش حاضر از جنبه نخست به منظور کنکاش در ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی حائز اهمیت است که از این نظر، اطلاعات و مستندات علمی را در اختیار می‌گذارد. از جنبه دیگر چنانچه تفاوت ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی مطالعه و شناخته شود، بهتر می‌توان دانشجویان ورزشکار اعم از ایرانی و غیر ایرانی را شناخت یا معرفی کرد. و به وسیله آن برنامه ریزی مناسب تری بر مولفه‌های فرهنگ و ملیت دانشجویان و ورزش‌اعمال کرد.

۴-۱- هدف

هدف اصلی از مطالعه حاضر بررسی تفاوت ویژگی‌های شخصیت در دانشجویان ورزشکار ایرانی از غیر ایرانی است؟ به عبارت دیگر چه گروهی از دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی با چه ویژگی شخصیتی، به فعالیت ورزشی می‌پردازند یا به این گونه فعالیت‌ها اهمیت می‌دهند؟

¹ Connor & Abraham

² Naseri , pakdaman & Asqari

۱-۵- طرح سؤال اصلی پژوهش

- با توجه به هدف کلی پژوهش سوال کلی این پژوهش عبارت است از " آیا ویژگی های شخصیتی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی بین المللی امام خمینی (ره) متفاوت است؟"
- با عنایت به سوال کلّ پژوهشی سایر سوال های پژوهش عبارتند از:
- ۱- آیا ویژگی شخصیتی روان رنجور خوبی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی که به طور منظم فعالیت بدنی انجام می دهند، متفاوت است؟
 - ۲- آیا ویژگی شخصیتی برونگرایی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی که به طور منظم فعالیت بدنی انجام می دهند، متفاوت است؟
 - ۳- آیا ویژگی شخصیتی گشودگی به تجربه در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی که به طور منظم فعالیت بدنی انجام می دهند، متفاوت است؟
 - ۴- آیا ویژگی شخصیتی سازگاری در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی که به طور منظم فعالیت بدنی انجام می دهند، متفاوت است؟
 - ۵- آیا ویژگی شخصیتی وظیفه شناسی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی که به طور منظم فعالیت بدنی انجام می دهند، متفاوت است؟

۱-۶- فرضیه اصلی پژوهش

- با توجه به هدف کلی پژوهش فرضیه کلی این پژوهش عبارت است از " ویژگی های شخصیتی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی بین المللی امام خمینی (ره) متفاوت است."
- با عنایت به فرضیه کلی سایر فرضیه های پژوهش نیز عبارتند از:
- ۱- ویژگی های شخصیتی روان رنجور خوبی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی متفاوت است.
 - ۲- ویژگی های شخصیتی برون گرایی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی متفاوت است.
 - ۳- ویژگی های شخصیتی گشودگی به تجربه در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی متفاوت است.
 - ۴- ویژگی های شخصیتی سازگاری در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی متفاوت است.
 - ۵- ویژگی های شخصیتی وظیفه شناسی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی متفاوت است.

۷-۱- بیان روش

پژوهش حاضر یک پژوهش توصیفی از نوع علیّی-مقایسه‌ای است که به منظور ویژگی‌های شخصیتی در دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیر ایرانی انجام شده است.

۸-۱- تعریف مفاهیم

ورزش: انجام هرگونه فعالیت ذهنی، روانی و بدنی که به طور منظم و به منظور تأمین انرژی روانی و جسمی انجام می‌گیرد، ورزش تلقی می‌شود.

شخصیت: به طور کلی، شخصیت از واژه‌ی یونانی پرسونا گرفته شده است، و به نقابی اشاره دارد که هنرپیشه در نمایش استفاده می‌کند. شخصیت الگوی کلی از خصیصه‌های روان شناختی که هر شخص را منحصر به فرد می‌سازد. آلپورت^۱ (۱۹۹۸) شخصیت را ساختار پویایی در سیستم روان شناختی فرد، تعریف می‌کند که مشخص‌کننده رفتار و تفکرات خاص اوست. رفتار ما تحت تاثیر ویژگی‌ها و توانایی‌های شناختی و هیجانی قرار دارد. برای پیش‌بینی رفتار، باید چنین ویژگی‌هایی به طو منظم و دقیق مورد بررسی قرار گیرند.

کاستا و مک کری^۲ (۱۹۹۲) معتقدند ساخت اصلی شخصیت آدمی از طریق پنج صفت کلی، نشان داده می‌شود. بر اساس این الگو، شخصیت از پنج بعد اصلی تشکیل شده است که عبارتند از:

روان رنجوری (N): از جمله ابعاد گسترده شخصیت، وضعیت سازگاری، ثبات عاطفی فرد، ناسازگاری و عصبیت یا روان رنجور خویی است. داشتن احساسات منفی هم چون ترس، غم، برانگیختگی، خشم، احساس گناه، احساس کلافگی دائمی و فراگیر مبنای مقیاس روان رنجورخویی را تشکیل می‌دهد (کاستا- و مکری^۲، ۱۹۹۲).

برون گرایی (E): برون‌گراها افرادی اجتماعی هستند، اما اجتماعی بودن فقط یکی از ویژگی‌های این افراد در شاخص برون‌گرایی آزمون نئو است. افزون بر دوست‌دار دیگران بودن و تمایل به شرکت در اجتماعات و میهمانی‌ها، این افراد در عمل قاطع، فعال و حراف یا اهل گفتگو هستند. بازاریاب‌های موفق کشور‌های در حال توسعه و رشد یافته، نمونه‌ای از افراد برون‌گرا هستند. مقیاس‌های شاخص برون‌گرایی نشان‌دهنده علاقه افراد به توسعه صنعت و کار خود است (کاستا، مک کری، و هولند^۳، ۱۹۸۴).

¹ Alport

² Costa & Mc Crae

³ Costa, Mc Crae, & Holland

گشودگی به تجربه (O): به عنوان یکی از ابعاد اصلی شخصیت، باز بودن به تجربه‌ها بسیار کمتر از روان رنجورخویی در نزد اهل فن، شناخته شده است. عناصر تشکیل دهنده گشودگی به تجربه (تصورات فعال^۱، حساسیت به زیبایی^۲، توجه به تجربه‌های عاطفی^۳ درونی، و داروی مستقل^۴) اغلب در نظریه‌ها و ارزیابی شخصیت نقش قابل توجهی را بازی می‌کنند، و اغلب وحدت ویژگی‌ها در یک شاخص مورد نظر قرار گرفته است (کاستا و مگری، ۱۹۹۲). این افراد انسان‌هایی هستند که در باروری تجربه‌های درونی و دنیای پیرامون کنجکاو بوده و زندگی آنها سرشار از تجربه است. این افراد طالب لذت بردن از نظریه‌های جدید و ارزش‌های غیر متعارف هستند.

سازگاری (A): همانند برون‌گرایی، شاخص سازگاری بر گرایش‌های ارتباط بین فردی تأکید دارد. فرد سازگار اساساً نوع دوست است. با دیگران احساس همدردی می‌کند و مشتاق به کمک آنان است و اعتقاد دارد که دیگران نیز با او نیز همین رابطه را دارند. در مقایسه، شخص ناسازگار یا مخالف خود محور، به قصد و نیت دیگران مظنون است، و بیش‌تر اهل رقابت است تا همکاری.

وظیفه‌شناسی (C): فرد وظیفه‌شناس دارای هدف و خواسته‌های قوی و از پیش تعیین شده است. دیگمن و تیک موتوچوک^۵ (۱۹۸۱) این شاخص را تمایل به موفقیت نامیده‌اند (به نقل از حق‌شناس، ۱۳۹۰) افراد دارای نمره‌های بالا در زمینه‌های حرفه‌ای و دانشگاهی، افراد موفق هستند و در جنبه‌های منفی، نمره‌های بالا همراه با ویژگی‌های ایرادگیری‌های کسل‌کننده، وسواس اجباری به پاکیزگی و یا فشار فوق‌العاده به خود در امور کار و حرفه‌ای دیده شده است.

۱-۹- تعریف‌های عملیاتی

ابزار گردآوری اطلاعات، شامل پرسش‌نامه شخصیتی NEO-FFI (فرم کوتاه تجدید نظر شده پرسش‌نامه پنج‌عامل بزرگ شخصیت) کاستا و مک‌گری (۱۹۹۲) است که شامل ۶۰ سوال است. شاخص‌های مورد بررسی، شامل پنج‌عامل شخصیتی روان رنجورخویی (N)، برون‌گرایی (E) گشودگی به تجربه (O) سازگاری (A) و وظیفه‌شناسی (C) است. که هر کدام به وسیله‌ی ۱۲ گویه، اندازه‌گیری شده است. تمامی گویه‌های این پرسش‌نامه، به صورت پنج‌گزینه‌ای (طیف لیکرت) پاسخ داده شده است. و هر گویه، امتیازی بین یک تا پنج را به خود اختصاص می‌دهد. اعتبار پرسش‌نامه شخصیتی NEO-FFI در پژوهش

¹ Active imagination

² Aesthetic sensitivity

³ Attentiveness to inner feelings

⁴ Independence of judgments

⁵ Digman & Take motochock